

Özel Sayımız

Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi bünyesinde yayın hayatına devam eden, 1994 yılından bu yana da yayınlanmakta olan *folklor/edebiyat* dergisinin Mayıs - 2021 sayısının ‘Kadın Çalışmaları ve Toplumsal Cinsiyet’ özel sayısı olarak yayınlanması kararlaştırılmıştır. Kadınlarla ilgili çalışmaların önemini yansıtmak, üniversitemizin konuya duyarlılığını vurgulamak ve bu konudaki bilimsel çalışmaların diğer araştırmacı, bilim insanları ve karar vericilere ulaşmasına imkân sağlamak amacı ile özel sayı hayata geçirilmiştir.

Özel sayı alanın uzmanlarından Frankfurt Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Hande Birkalan-Gedik, Yale Üniversitesi Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Evren Savcı ile Üniversitemiz Kadın Çalışmaları ve Toplumsal Cinsiyet Araştırmaları Merkezi Başkanı Yrd. Doç. Dr. Mihrican Aylanç’tan oluşan özel sayı Editörler Kurulu tarafından hazırlanmıştır.

“Kadın Çalışmaları ve Toplumsal Cinsiyet” konusunda çalışan alanın uzmanlarının katkılarıyla ilgili konuda güncel ve derginin yayın alanına giren konularda sorunları irdeleyen, tespitler yapan ve çözüm önerileri ortaya koyan değerli bir çalışma olmuştur.

Özel sayıya yoğun bir ilgi olmuş ve yapılan değerlendirmeler sonucunda 22 özgün makale dergide yayınlanmaya uygun bulunmuştur. Özel sayının başarılı bir şekilde tamamlanmasında yoğun çalışma gösteren özel sayı editörlerine teşekkürlerimi sunuyorum.

folklor/edebiyat dergisinin özel sayısının içeriği ile Kadın Çalışmaları ve Toplumsal Cinsiyet Araştırmaları alanında önemli bir temel kaynak niteliğinde olacağı kanaatimi de belirtmek isterim.

Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi bünyesinde yayınlanan *folklor/edebiyat* dergimizin bu özel sayısını hazırlamış olmanın memnuniyetini paylaşırken; dergimizin hazırlanmasında ve çıkarılmasında emeği geçen tüm çalışma arkadaşlarıma, hakemlerimize ve yazılarını göndererek katkı sağlayan tüm araştırmacılara teşekkür eder, bilime katkı sağlayacak daha nice başarılı çalışmalarda birlikte olmak dileğimle saygılarımı sunarım.

Prof Dr Halil Nadiri
Rektör

For Special Issue

folklor/edebiyat journal, which has been published since 1994 and has been continuing its publishing life within the structure of Cyprus International University, has decided to publish a special May 2021 issue, on ‘Women’s Studies and Gender’. A special issue has been brought to life in an effort to reflect the importance of studies in relation to women, to emphasize our university’s sensitivity towards the subject, and to facilitate the scientific studies on this subject to reach other researchers, scientists, and decision makers.

This special issue has been prepared by an especially formed board of special issue Editors; Prof. Dr. Hande Birkalan-Gedik from Frankfurt University, Assist. Prof. Dr. Evren Savcı from Yale University, and President of our University’s Center for Women’s Studies and Gender Studies, Assist. Prof. Dr. Mihrican Aylanç.

With the contributions of the field’s specialists, it has been a valuable study on “Women’s Studies and Gender”, that examines the problems, makes determinations, and proposes solutions within related current subjects, and subjects that are included within the journal’s field of study.

There has been a great interest in the special issue, and as a result of the evaluations made, 22 original articles have been deemed suitable for publication within the journal. I would like to extend my thanks to the editors of the special issue for their efforts in the successful completion of the special issue.

I believe that with its content, the special issue of *folklor/edebiyat* will be an important source in the field of Women’s Studies and Gender Research Studies.

While sharing the pleasure of having prepared this special issue of the *folklor/edebiyat* journal, published within the structure of Cyprus International University; I would like to express my gratitude to all our academic and administrative staff, referees, and the authors/researchers who contributed and submitted their studies. I would like to express my wish to carry out such valuable studies that will contribute to science in the future, with my best regards.

Prof. Dr. Halil Nadiri
Rector

Zorlu Ama Zevkli Bir Yolculuğun Hikâyesi

Değerli Metin Turan'ın 1994 yılında Ankara'da çıkarmaya başladığı *folklor/edebiyat* ile ilkin okur olarak yolum 1994 yılında, Indiana Üniversitesi - Folklore Institute'da doktora öğrencisiyken keşişmiş... *folklor/edebiyat Halkbilim Özel Sayısı*'nı 2000 yılında Metin Turan ile birlikte yayınladığımızın ardından tam 21 yıl geçmiş. *folklor/edebiyat*, 2008'den beri Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi tarafından yayımlanıyor. Her iki özel sayı deneyiminin yayın süreçlerini kıyaslamak gerekirse, son sayıda teknolojinin öne çıktığı açıkça görebiliriz. Bu anlamda *folklor/edebiyat*'ın artan başarısına tanık olmak gerçekten kıvanç verici. Dergi şu anda ulusal ve uluslararası birçok endekse girmiş durumda ve birçok yazar için önemli bir yayın organı olma niteliğini koruyor.

2020 yılı sonunda *folklor/edebiyat* dergisinden gelen misafir editörlük davetiyle başlayan serüvenimiz de burada noktalanıyor. Öncelikle bu özel sayının oluşmasında Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi Rektörü Sn. Prof. Dr. Halil Nadiri'ye kurumsal destekleri için; elbette ki derginin genel yayın Prof. Dr. Metin Karadağ'a ve Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi Kadın ve Toplumsal Cinsiyet Araştırmaları Merkezi Müdürü Dr. Mihrican Aylanç'a da zorlu ama zevkli geçen yayın yolculuğumuzda arkadaşlıkları için kalpten teşekkür etmek gerekiyor.

Aslında bu yolculuk değerli Metin Karadağ dışında üç editör ile başlamıştı. Bu ekip içinde benden başka, Mihrican Aylanç ve Yale Üniversitesi'nden Evren Savcı da yer alıyordu. Ancak, Evren Savcı ne yazık ki yolculuğun daha başlarında işlerinin yoğunluğu sebebiyle destek veremeyeceğini ifade etti ve ekipten ayrıldı. Bu durum bizleri iş yükü ve zaman açısından zorlasa da, bizler yolculuğumuza devam ettik. Pandeminin tam ortasında üretmeye çalışan birçok akademisyen gibi bizler de dijital dünyanın nimetlerinden yararlanmak zorunda kaldık. Makalelerin düzeltileri gelip gittikçe ben değerli Metin Karadağ'a "Hocam, dergiler okuldur, öğretirler," diyordum.

Rağbet gören bir yayın organı olduğu açıkça görülen *folklor/edebiyat*'ın *Kadın Çalışmaları Özel Sayısı*'na 100'e yakın makale ulaştı. Elbette ki özel sayıya gelen bunca makaleyi yayınlamak ve herbir makale için "öğretici olmak" olanaklı değildi. Sadece sayının ebadından değil, zaman ve başka iş yoğunluklarımızdan dolayı da bu mümkün olamazdı. Nitelik ve sayı arasında karar vermek ve hakem süreçlerini başlatmak, ardından bunları takip etmek başlı başına çok vakit aldı. Derginin mutfak kısmında ne kadar çok emek harcadığının sadece "birazını" görebildim ve dinamik iş akışından oldukça etkilendim. Görüyorum ki, dergi 30 yaşına geliyor ama dinamizminden kaybetmiyor.

Gerçekten de dergilerin okul olduğu bir gerçek. Ben de çok şey öğrendim.

Dergilerin öğretici fonksiyonlarına inanan biri olarak ve hakem raporlarının da ışığında, yazarların çoğuyla yakından çalıştık. Zaten “feminist sayı” diye hayal ettiğim, adını, içeriğini ve etkisini de bu şekilde görmeyi dilediğim bir yayın için de feminist etiğin ve ortak çalışmanın yapıcılığı dışında bir başka çerçeve düşünülemezdi. Öte yanda, inanılmaz bir sayıya ulaşan bu makaleleri değerli Metin Karadağ ve derginin yardımcı editörü değerli Mihrican Aylanç ile ele alıp, hakem süreçleri başlattığımızda, esas meşakkatli etapların bundan sonra başladığına tanık oldum. Bazı makaleler terim yerindeyse, “tereyağından kıl çeker gibi” işlerken, bazı makaleler biraz daha zaman talep ediyordu: kabul, direniş, ısrar, müzakere ve “win-win”... Hakemlerin takibi, yazarlarla yazışmalar ve “mutfakta” gerçekleşen düzelti ve mizanpaj dahil birçok işlemi Metin Karadağ büyüdü ellerle yönetti. Bu noktada sayının hakemlerine olduğu kadar, elbette Metin Karadağ’a ve Mihrican Aylanç’a teşekkür borçluyum.

Burada “kadın çalışmaları” genel başlığında toplanan makaleleri esasen üç temel grupta ele almak mümkün olabilir. Bu farklı eğilimler de Türkiye’de “kadın çalışmaları” terimini akademisyenlerin ne şekilde algılandığını da gösterebilir. İlk grupta feminist teori ile *eleştirel* olarak ilişki kuran; aynı zamanda feminist teoriyi de *eleştiren* çalışmaları görüyoruz. Feminist teori içinden hareket eden araştırmacılar, böylelikle çalışmalarını “bir boşluk doldurmaktan” çok, ileri mecralara taşıyorlar. Hem Türkiye’deki (ve Kıbrıs’taki) araştırmaları teorik olarak zenginleştiriyorlar, hem de var olan çalışmaları eleştiriyorlar.

Özel sayı, ev sahibi konumunda olan adadan bir makale ile başlıyor. *Kuzey Kıbrıs’ta Süregelen Cinsiyetlendirilmiş Ebeveynlik* adlı makalesiyle Biran Mertan, Kıbrıs örneğinde erken ve okulöncesi yaşta çocukları olan ebeveynlerin çocuk yetiştirme pratiklerine odaklanıyor ve feminist bakış açısıyla bazı önemli sorular soruyor: ebeveynler geniş aileden nasıl bir destek almaktadırlar? Babanın ücretsiz bakım emeği, annenin çalışma statüsü ve kültürel değerler gibi öğeler “cinsiyetlendirilmiş” ebeveynlik için ne anlama gelmektedir? Özel sayının bütünsel anlamda tek niceliksel makalesi olması açısından da farklı bir yerde duran bu çalışmada yazar, sormuş olduğu sorular aracılığıyla, feminist teorinin en önemli alanlarından biri olan aile kurumunu tartışmaya açmış oluyor ve aileyi ve çocuk bakımını anlamada, feminist bakış açısının ne denli önemli olduğunu gösteriyor.

Özel sayı etnografik alan araştırması temelli üç yazı ile devam ediyor. Özel sayının ilk çalışması olan, Gökçe Çöçel ve Pınar Melis Yelsalı Parmaksız’ın ortaklaşa hazırladıkları *Gösterişçi Tüketim, Sınıf, Din ve Güçlenme Ekseninde Muhafazakâr Kadınlar* adlı makale Gaziantep’te yaşayan, üst-orta sınıfa ait “muhafazakâr” kadınların gösterişçi tüketim pratiklerini ele alıyor. Yazarlar, son yıllarda Türkiye’de gündelik hayata ait çalışmaların önemli bileşenleri olan sınıf, muhafazakârlık ve kadın deneyimlerinin dönüşümünü anlamaya çalışıyor. Bu makalenin en büyük

özelliği “muhafazakârlık” kavramını eleştirel olarak tartışması ve bu kavramın nasıl da muğlak, değişime açık ve tanımlamasının zor olduğunu göstermesi.

Benzer şekilde, Ceren Lordoğlu’nun *Ev Kurarak Güçlenmenin İmkânları* adlı çalışması kadınlara odaklı, kadınların bakış açılarını yansıtan; bunun ötesinde, araştırmacının kendisini de feminist olarak tanımladığı bir makale. Çalışma, ev ve duygular arasındaki kurucu ve dinamik ilişkiye duygu coğrafyası ve ilişkiel mekân kavramlarıyla yaklaşıyor. Bu makalenin en önemli özelliği, ev kurma konusunu görmezden gelen ana akım araştırmaları sorgulaması. Lordoğlu bazı feministler tarafından da marjinalleştirilen ya da değersiz bulunan ev kurma kavramını alan araştırmasına dayalı olarak okurla paylaşıyor.

Yine aynı ekseninde değerlendirilebilecek bir başka makale olan *Beypazarı’nda Kadının Ev İçi Emeğinin Dönüşümü: Deneyim ve Aktarım* adlı makalede Zeynep Nağihan Kahveci, Ankara-Beypazarı’ndaki kentsel dönüşümü kadınlar açısından irdeliyor. Bu üç makalenin feminist özelliklerinden biri de tasarımsal olarak “kollaboratif” olmaları. Hem yazarlar arasındaki ortak çalışmalarda, hem de etnografik araştırma paydaşları olarak kadınları buluyoruz. Böylelikle “kadınları çalışmak” değil, “kadınlarla çalışmak” perspektifi ön plana çıkıyor.

Sergileme Politikalarında Alternatif Yaklaşımlar: Feminist Küratöryal Pratiklere Hâlâ İhtiyaç Var mı? isimli makalede Yıldız Öztürk önemli bir saptama yapıyor: sergileme pratikleri hegemoniktir. Buna karşın, acaba kadınları kapsayıcı bir şekilde ele alabilecek, sergileme pratiklerinden söz etmek mümkün müdür? Buna cevap arayan yazar, feminist sergileme pratikleri sadece “kadın” temalı ya da “kadın” sanatçıların katıldıkları organizasyonlar olarak görmek değil, hegemonik cinsiyet düzenine karşı çıkan, toplumsal eşitsizlikleri reddeden, kurumsal dışlamalara karşı alternatif bir aradalıkları öneren pratiklerin, bir başka deyişle kesişimsel pratiklerin önemine dikkat çekiyor. Kesişimsellik son yirmi yılda dikkat çeken bir perspektif olmasının ötesinde sergileme konusunda da feminist çalışmalara yol gösteriyor.

Kırmızı Başlıklı Kız’ın Edebiyattan Sinemaya Al Yazmalı Olarak Yolculuğu adlı çalışma da esasen ilginç bir saptama üzerine kurulu: iki farklı yazın/gösterim türünü ele alan yazar, biri masal, diğeri roman (ve sinemaya uyarlanmış hali ile üç) anlatının ortak özelliğinin ataerkil denetim mekanizması kurmak olduğu varsayımından hareket ediyor. Masal çalışmaları için bu saptama-özellekle de söz konusu masal kırmızı başlıklı kız olunca-yeni değil. Fakat bu çerçevesinin romanda ve sinemada izdüşümlerini araması açısından makale yeni perspektifler sunuyor. Yine de tatminkâr sonuçlara ulaşmak adına iyi bir masalbilim bilgisinin gerekliliği ve erkekler tarafından yazılan, toplanan, sunulan masallardaki “yazarlık” rollerinin de hakkı verilerek değerlendirilmesi gereği de ortaya çıkıyor, bu makalede. Yine benzer şekilde, “7. Sanat” olarak tabir edilen sinema konusunda bir başka makale

olan *Kültürel Gösterge Aracı Olarak Sinema: Lal Gece (2016) ve Hwal (Yay, 2005) Filmlerinin Toplumsal Cinsiyet ve Kültürel Bağlamda Karşılaştırmalı Analizi* adlı çalışmada İzlem Kanlı kadın rollerini kültürlerarası bir perspektifle çalışıyor.

Özel sayıda üç tane İngilizce makalele bulunuyor. Bunlardan ilki *Marianne's Body Politics in Angela Carter's Heroes and Villains* (Angela Carter'ın Heroes and Villains Adlı Eserinde Marianne'nin Beden Politikaları) adlı makalede Çelik Ekmekçi bizleri edebiyat dünyasına taşıyor. Angela Carter İngiliz edebiyatının son yarım yüzyıldaki en önemli feminist temsilcilerinden ve ne yazık ki genç yaşta hayata veda etmiş bir yazar. *Heroes and Villains*, edebi tür olarak bilim-kurgu türünün bir alt türü olarak nitelendirilen bilim-fantazi romanı ve distopik öğelerle örülü. Dünya ya da bir başka gezegen olarak tahayyül edilen bir yerde uygarlık çökmüş... Yani olay tam da dünyanın sonundan sonra geçiyor! Roman, sağ kalan ve akademisyen olan bir annenin kızı olan Marianne'in bir seri olaydan sonra liderliğe yükselişindeki bedensel serüvenine odaklanıyor. Olayları kadın olarak deneyimlemenin bedensel temellerde geliştiğini göstermesi açısından ilginç bir makale. Yine bir başka İngilizce makale olan *Defiance of Patriarchy in Le Guin's The Left Hand of Darkness* (Le Guin'in Karanlığın Sol Eli Adlı Romanında Ataerkiye Meydan Okuma) adlı çalışmada Amerikalı yazar Ursula Le Guin'in kaleme aldığı bir bilim-kurgu romanını analiz ediliyor. Ursula Le Guin, ünlü Amerikalı antropolog Alfred Louis Kroeber'in kızı ve antropolojinin cinsiyet ile ilgili kültürel anlatılarından etkilendiği oldukça açık. Le Guin bu fantastik metinde (Judith Butler'dan çok önce) cinsiyet dualizmlerini yıkıyor ve *ambisexual* olarak tahayyül ettiği bir gezegendeki cinsiyet düzeni anlatısıyla var olan cinsiyet düzenine bir başkaldırı sunuyor.

Angela Carter, Margery Kempe ve Ursula Le Guin İngiliz Dili ve Edebiyatı'nda feminist bakış açılarına sahip, ataerkillikle problemleri olan ve bunları metinlerinde aktaran yazarlar. Günümüzün önemli feminist yazarlarının eserlerini ele alan makalardan bir ölçüde farklı olan ve grupta yer alan son yazı ise, 15. Yüzyıl Hristiyan mistiği Margery Kempe'ye odaklı. *The Strategic Use of Memory in The Book of Margery Kempe* (Margery Kempe'nin Kitabı'nda Hafızanın Stratejik Kullanımı) adlı makalede Azime Pekşen Yanar, anlatıcı Margery ve yazar Margery arasında bir yerde yazıyor, makalesini... İngiliz Dili'nin ilk otobiyografisi olarak kabul edilen *The Book of Margery Kempe*'deki hafıza üzerine odaklanan yazar, özellikle hafıza ve doğurganlık sorunsalıyla ilgileniyor.

Yukarıda andığımız kadın yazarlar İngiliz ve Amerikan Dili için ne kadar önemli ise, Halide Edip de Türk Edebiyatı için o denli önemli ve üzerine çok sayıda eser verilmiş bir yazar. *Mantıktan İdmiş Kadın İmgesi: Halide Edip'in Çaresaz'ı* adlı çalışmada Hanife Genç Halide Edip'e bir kez daha yöneliyor.

Kadın sanatçılara odaklanan, yani “eser yaratıcısı olarak kadın” olarak gruplayacağımız bir başka grupta makaleler de var: bu makaleler, kadın yaratılarını ele almalarına karşın, feminist iddialara sahip değiller. Örneğin *DJ Cannur: Bayan Orkestra Pratiği* ilginç saptamalarla başlıyor: yazarın “muhafazakâr” olarak tanımladığı, ancak sorunsallaştırmadığı bir grup kadının eğlenme pratiklerinden hareket eden makale, kına gecelerinde görülmeye başlanan “bayan orkestralar”a odaklanıyor. Bir yanda “bayan” teriminin feminist söylemdeki antipatik, ötekileştirici kullanımı, diğer yanda muhafazakâr kadınların buldukları toplumun normları içinde “erkek işi” olarak görülen bir mesleğe soyunmaları, esasen, sadece cinsiyete dayalı işbölümünü göstermiyor. Muhafazakârlık çerçevesinde kadınların bu iş bölümüne nasıl meydan okuduklarını, nasıl başkaldırdıklarını da görmeye çalışıyoruz. Bir erkek müzik araştırmacısının gözünden yazılan makale, daha da geliştirilmeye açık ve belki de erkek araştırmacının kadınlar arasındaki yaptığı araştırmadaki hem alan çalışması, hem de toplumsal cinsiyet rollerini ve ilişkilerini özdüşünsel olarak sorgulama potansiyeline sahip.

Somut Olmayan Kültürel Mirasın Çini Sanatındaki Kadın Eli Dokunuşu: Yaşayan İnsan Hazineleri Bağlamında Çini Sanatçısı Naciye Nür Avlupınar ve Sanatsal Faaliyetleri isimli makale bir kadın çini sanatçısının eserlerine odaklı. *Erken Cumhuriyet Dönemi Kadın Dergilerinde Kadın İmajı: Ev Kadın Dergisi Örneği* adlı makale, 1940-1950 yılları arasında, yani literatürde genellikle “Atatürk sonrası devir” olarak adlandırılması uygun olan, ama yazarın “erken cumhuriyet dönemi” olarak nitelediği dönemde çıkan bir kadın dergisinin analizine dayalı. Bu dönemde kadın imajının, erkek editörler ve yazarlar tarafından nasıl tahayyül edildiğini ve basın aracılığıyla nasıl yaygınlaştırıldığını görebiliyoruz. *Kadın ve Şeytan: Güney Sibirya Sahası Türk Halk Anlatıları Üzerine Bir İnceleme* adlı makale, adından da anlaşılacağı gibi Güney Sibirya sahası içinde kadın ve şeytan imgelerini iki yönlü irdeliyor. Bu çalışmalar taşıdıkları “kadın” vurguları bakımından özellikle halkbilimde gördüğümüz feminist yaklaşımların ilk dönemlerindeki “kadın imgeleri” çalışmalarıyla da yöntemsel olarak benzerlik gösteriyor. Özel sayıda yer alan son iki makale, yine kadınlara odaklı, ancak feminist vurguları bulunmayan makaleler: *Tween/Eşikergen Jargonu “Mean Girls” ve Güzellik Zorbalığı* adlı yazıda Ebru Güzel erişkin jargonunu irdelemeye çalışıyor. “Feminist Çeviri Bakış Açısıyla Kadın Sorunları: Sylvia Plath ve “Anneler” (Woman Issues from the Perspective of Feminist Translation: Sylvia Plath and “Mothers) adlı çalışmayla da Alize Can Rençberler özel sayıda yerini almış oluyor.

Özel sayıda yer alan bu zengin yelpazedeki makalelerin dışında, Mihrican Aylanç’ın Hanife Velidedeoğlu ile yapmış olduğu mülakat ve Özden Öz’ün Umut Erel’in *Migrant Women Transforming Citizenship: Life-stories from Britain and Germany* (2009) adlı kitabının 2016 yılında yayımlanan yeni baskısı üzerine kaleme aldığı bir kitap tanıtım/eleştiri de yer alıyor.

James Joyce şiirlerin bitmemiş metinler olduğunu ve zamanı gelince matbaaya verildiklerini söyler... Evet, Metin Hoca, evet Mihrican Hoca, inanması güç (!) ama, ağrılara, sızılara, bastıran kavak polenlerine karşın, özel sayımızı bu şekilde matbaaya verdik ve bitirebildik.

Ellerinize ve emeklerinize sağlık... Zorlu ama zevkli bir yolculuk oldu... Okurlara keyifli okumalar dilekleriyle...

Özel Sayı Konuk Editörü
Prof.Dr. Hande Birkalan-Gedik
Frankfurt am Main, Almanya

Goethe-Universität Frankfurt am Main
Institut für Kulturanthropologie und Europäische Ethnologie

Sunuş

Tarih boyunca çeşitli örneklerini gördüğümüz ve son yıllarda oldukça yaygın bir biçimde izlediğimiz üzere kadınlar; küresel yoksulluk, sağlık ve iklim değişikliği gibi dünyanın en acil sorunlarının önemli yönlerini ele almada merkezi roller oynamayı şiddetle amaçladılar. Yeryüzünde kadınlar; sağlık, eğitim ve çevresel sürdürülebilirlik programlarını desteklemek ve özendirmek için sürekli bir çaba içindeler. Buna karşılık, kadınlar cinsiyet eşitliğini sağlamak için yine yerel ve evrensel kapsamda sayısız engelle karşı karşıyadır. Yakın zamana kadar dünyamız, tüm toplumlar genelinde küresel salgından oldukça etkilendi. Bugün salgınla savaşımında önemli mesafelerin alındığı bir gerçek ancak birçok sosyal, kültürel ve ekonomik sorun hâlâ devam ediyor. Bu sorunlardan biri, kadınların ilerleme ve tam potansiyellerini geliştirme yeteneklerini sistematik olarak engelleyen cinsiyet eşitsizliğidir. Tüm toplumlarda, kadın ve erkeklerin eşit ve adil muamele gördüğü yapılar ve sistematikler gerçekleştirilmelidir. Ancak gözlemediğimiz kadarıyla, kadın hakları hâlâ şiddet, sosyal dışlanma, sömürü ve ayrımcılıktan sürekli olarak etkilenmektedir. Cinsiyet eşitsizliği, ülkemizin yaşamsal ölçütte gerekli kalkınmasına etkin bir şekilde katkıda bulunmak isteyen kadınların üstesinden gelmesi gereken büyük bir engel olarak duruyor.

Bu temel gerekçeler ve amaçtan hareket ederek kurumsallaştırılmış olan Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi Kadın ve Toplumsal Cinsiyet Araştırmaları Merkezi (UKAMER), akademik çerçevede misyonu doğrultusunda çalışmalarını sürdürmektedir. Bilim dünyasında da kadın ve erkekler arasında büyük bir eşitsizlik olduğu gerçektir. Eşitliğin sağlanması için dayanışma içerisinde olmamız gerekmektedir.

Üniversitemizin evrensel ölçütte saygın bir süreli yayını olan *folklor/edebiyat* dergisinin özel bir sayı ile bu mücadelemizde destek olması mutluluk verici olmuştur. UNESCO İstatistik Enstitüsü (UIS) verilerine göre, kadınlar dünya çapındaki bilimsel araştırmacıların sadece %28,8'ini temsil ediyorken, UKÜ ailesi olarak bu olumsuzluğu azaltmak, toplumsal cinsiyet konusuna ilişkin güncel konuları tartışmak, kadınların feminist sanatsal yaratıcılığı, direnişi, eleştirel sanatsal üretimi ve patriyarkaya karşı duruşu ele alan bilimsel araştırma sonuçları doğrultusunda feminist üreticilik ve yaratıcılığa yönelik politikaların oluşturulmasına katkı sunmak amacıyla yola çıktık.

Nihayetinde bu özel sayıyla KKTC ve Türkiye bilim insanlarının kadınların konumu, statüsü ve sorunlarına yönelik farklı bakış açılarını tartışmaya açtık. Kadın akademisyenlerin ağırlıkta olduğu özel sayımızda yazarlarımızın araştırma ve deneyimlerinden, erkek yazarlarımızın duyarlılıklarından öğrenerek, kadınların yaşamsal zorlukların üstesinden nasıl gelebileceğine dair yeni ışıklar tuttuk. Farklı disiplinlerden akademisyenlerin bilim, eğitim, teknoloji ve inovasyon açısından daha iyi bir ülke inşa ederken toplumsal cinsiyet çalışmalarını nasıl birleştirdiğini göstermeye çalıştık. Ayrıca toplumsal cinsiyet eşitliğine ulaşmanın yeni yollarını

öneren araştırmaları da yayımlıyoruz. Bu özel sayının birçok genç kadın bilim insanını kariyerlerine yatırım yapmaya motive edeceğini ve nihayetinde kadınların ülkenin sosyal gelişimine daha fazla yardımcı olabileceğini ümit ediyoruz. Bu özel sayı bilimde yenilik yaratan ve bilimsel paradigmaların geliştirilmesine yardımcı olan her türlü fikir ve kişisel bakış açılarının bir birleşimidir.

Gerek Rektörümüz gerekse süreçte kendisinden çok şey öğrendiğim, akademik bakış ve yöntembilimsellik açısından bir ekol, bir odak olarak gördüğüm konuk editörümüz Prof.Dr. Hande Birkalan-Gedik hocamız sayının niteliği konusunda uzun süren meşakkatli bir süreci yürüttü. Burada dile getirmek istediğim başta özel sayımızın hayat bulmasında görüş, öneri ve teşvikleriyle bize güç veren Rektörümüz sayın Prof.Dr. Halil Nadiri'ye, Rektör Yardımcımız Doç.Dr Mehmet Toycan'a, konuk editörümüz Frankfurt Üniversitesi öğretim üyesi Prof.Dr. Hande Birkalan-Gedik'e, yayım sürecinin her aşamasında büyük özveriyle yanımızda olan, yol gösteren, bilimsel süreçlerin işlerliğinde desteğini eksik etmeyen hocamız, *folklor/edebiyat* dergisi editörümüz Prof.Dr. Metin Karadağ'a, 100'e yakın makaleyle özel sayımıza sahip çıkan akademisyenlerimize teşekkürlerimizi sunuyorum. Konuk editörler tarafından bu sayıda yer alan makalelerin dışında seçili eserlerle yakın bir gelecekte değerli bir elektronik kitabın oluşturulacağını da bu vesileyle duyurmak isterim.

Sayımızın davetli yazarı Prof.Dr. Biran Mertan'ın kadın sorunlarının çözümü için toplumsal cinsiyet eşitliği engellerinin ortadan kaldırılması, sosyal politikalarda eşitlikçi bakış açısının yer etmesi, "kültürel kodlar, sosyal ve kültürel tutumları çalışan araştırma sayısı ve feminist psikoloji, feminist ekonomi gibi farklı disiplinlerden feminist yayınların artırılması" yönündeki önerileri kadın istismarının önüne geçilmesi, hükümetlerin bu konuya hassasiyet göstermesi yönündeki çağrısını yinelediğimizi belirtirim.

Bunun ötesinde tüm değerli yazarlarımız, zorlu, sorunlu yollarda ilerlerken göstermiş olduğunuz sabır, anlayış ve işbirliği için de sizlere binlerce kez teşekkür ederim.

Eşitlikçi bir düzen içinde barış, işbirliği ve empatinin egemen olduğu bir dünya dileklerimle saygılarımı sunuyorum.

Yrd.Doç.Dr. Mhrican Aylanç
UKAMER Başkanı